

ESCOLA PIA D'OLOI. *Pensaments educatius* Núm. 108 Abril 2019

UNA INFÀNCIA CADA VEGADA MÉS CURTA

Els nens i les nenes cada cop deixen la infància abans; una etapa del desenvolupament caracteritzada pel pensament màgic, pel joc, per la innocència i per la capacitat de sorpresa.

(Les línies en *cursiva* són com unes orientacions pels educadors)

En un món que va a mil per hora, els petits volen anar a la mateixa velocitat, abandonen les nines, els cotxes i altres joguines i també els jocs tradicionals i s'endinsen en l'adolescència sense estar preparats; i gairebé sense que els pares se'n adonin.

L'esperit de la infantesa sembla destinat a l'extinció en molts països des d'Amèrica fins a la Xina, passant per Europa. Una enquesta feta en vint països diu que el 84% dels pares pensa que els seus fills creixen més ràpidament que en generacions anteriors; i set de cada deu creuen que *els nens i les nenes haurien de tenir més temps per fer de nens*. I lamenten que els infants perdin la innocència, i a més enyoren així mateix el tipus de diversió que tenien quan eren petits. Els nens sempre han volgut ser grans, perquè els adults són com el model

a seguir i perquè els empenyen, a més, uns estímuls socials molt forts; però la diferència és que abans els pares podien posar límits i convèncer-los que encara no tocava. Hi ha qui afirma que si es cremen etapes cap a la maduresa massa de pressa, aquestes no es tanquen bé i provoquen una vida adulta infantilitzada.

Fa 20 anys el pensament màgic i de joc durava fins els 13 anys. Avui desapareix entre els 8 i 9, i quan en fan 10, cada vegada hi ha menys nens que sentin el plaer de jugar, d'entretenir-se. Comencen a imitar els seus actors, els seus cantants, els seus *instagramers* favorits; es preocupen per coses que no són de la seva edat, com ara l'aparença física; es vesteixen amb roba que no correspon a la seva edat i exigeixen el mòbil que els connecta amb el món sense sortir de la seva

habitació, un món adult que els converteix en petits consumidors,

que cada cop demanen més i juguen menys.

CONTRADICCIONS

La societat està escurçant la infància; ara els nens de 8 anys diuen que entretenir-se amb joguines és cosa del menuts. Molts pares lamenten que es perdi la infància però alhora animen els nens que facin coses que són més pròpies de l'adolescència. O deixem que s'entretinguin amb aparells connectats a internet abans no estiguin preparats per uns continguts que es trobaran sense ni tan sols buscar-los, ja siguin violents o de caràcter sexual... I per altra banda, no els deixem créixer; no els donem les responsabilitats pròpies de la seva edat o no els exigim que facin allò que són capaços de fer: els vestim, els donem l'esmorzar quan tenen edat per menjar sols, els preparem la motxilla del col·le... Ho fem per comoditat i per guanyar temps, però així no fomentem ni la seva seguretat ni la seva autonomia.

Hi ha qui afirma que la primera meitat del segle XX com l'*edat d'or* del joc lliure dels nens. En el món occidental, els infants havien estat alliberats del treball infantil i tenien molt de temps lliure per jugar amb altres nens. Però a poc a poc, els adults van començar a reduir aquesta llibertat, augmentant alhora el temps que els nens havien de ser a l'escola i, encara més, els van acotar la llibertat per jugar fins i tot fora de l'escola, córrer, jugar amb la sorra, enfilarse als gronxadors pels llocs on no toca... L'esport dirigit va substituir els jocs en els quals es pacten les regles (a cuït i amagar, les persecucions, els jocs amb pilota...); les activitats extraescolars es van anar imposant als entreteniments, i els temors paterns van apartar els nens dels carrers i places, on es trobaven amb els amics i on es resolien els conflictes sense la intervenció dels adults.

NENS SOLS

L'escurçament de la infància es deu a la soledat, en el sentit que no poden compartir els seus jocs amb altres nens. I aquests, biològicament necessiten jugar per a relacionar-se, per créixer psicològicament i social. Encara que es diverteixin amb els seus pares, els nens tenen poques possibilitats de jugar entre iguals, per manca de temps, però també perquè no tenen germans –o, potser, perquè hi ha massa diferència d'edat–, perquè no caminen sols fins a l'escola amb altres nens, per les activitats extraescolars, perquè no sempre es poden ajustar

les agendes dels altres pares per a poder portar amiguets a casa... Si a més afegim que la vida de la nova infància es juga darrere de les pantalles, on tot està quan hom vol, des dels programes infantils amb programació ininterrompuda dins als jocs electrònics, que enganxen més que la tele, el conjunt explica la disminució del temps i l'espai que els infants dediquen a desenvolupar la imaginació i la creativitat.

La millor cosa que poden fer els pares pels seus fills és facilitar-los temps i espai per jugar amb altres nens. Els nens volen jugar, però a

més, el joc, sense que ells en siguin conscients, és un incentiu poderós perquè cooperin i es respectin. Amb el joc real aprenen que donar una empenta a un altre nen, té conseqüències; si un no compleix les normes pactades, l'aparten per trampos; o si una manaire del grup intenta acaparar el joc i no té en compte els altres, aquests la deixaran de banda i faran un altre joc. Quan els nens jugaven més entre ells de forma espontània, hi havia menys problemes a l'escola, perquè

ja havien après fora de les aules unes regles d'interacció, d'autocontrol, i d'espera de la gratificació. Els nens necessiten altres nens, però també necessiten el seu propi temps. El major desenvolupament del cervell es produeix en el moment en el qual el nen juga sol i té temps per ell. Quan sent que s'avorreix és quan pot desenvolupar millor la seva creativitat; i a més, jugar sol desenvolupa també l'atenció sostinguda.

LA TECNOLOGIA

Segons un autor de prestigi, un nen no hauria de tenir accés a les pantalles digitals abans dels cinc anys. Però com limitar-ne l'accés? Díficil. Però si no es fa els nens es tornen més impacients i es frustren més ràpidament. I tots sabem com ha crescut el nombre de dispositius electrònics de tota mena i com ha baixat de forma alarmant l'edat en què els infants disposen de mòbil. Aquest és un tema de preocupació per a molts pares i educadors; i són ells els principals models d'exemple

i imitació, perquè els nens repeteixen allò que veuen fer; massa vegades els mostrem una contínua utilització i sense límits d'aquest dispositius. La paradoxa és que a Silicon Valley, el paradís de la informàtica, triomfen els caríssims col·legis sense ordinadors ni dispositius electrònics, i els executius d'aquestes empreses allunyen els seus fills de les pantalles tant com poden, amb la idea que se socialitzin més i siguin més creatius.

LES CONSEQÜÈNCIES

És difícil saber com influeix l'escurçament del temps de joc, però detectem que hi ha problemes als col·legis que abans no existien: cada vegada més els nens contesten i discuteixen als pares i als professors, creix el *bullying* –ara, a més en les xarxes socials–, alguns nens manifesten una manca de competència emocional i social, són més impacients (costa molt més convèncer-los que no els vols donar alguna cosa que no pas donar-los-la), els costa superar la frustració i posar-se en el lloc de l'altre. Els nens s'han

tornat menys expressius emocionalment, menys enèrgics, menys parladors i veritablement expressius, menys graciosos, menys imaginatius, menys no convencionals, menys animats i apassionats, menys perceptius, menys aptes per a connectar aparentment irrellevants, menys sintetitzadors i amb menys probabilitats de veure les coses des d'un angle diferent. És a dir, menys creatius perquè estan deixant de comportar-se com a nens.

QUÈ PODEM FER

Sempre hi ha solucions.

*Els pares han de recuperar el comandament
i han de perdre la por a dir NO als seus fills.*

*Cal aprofitar que els nens admiren als seus pares
per a recuperar l'autoritat, i si cal aguantar rebequeries,
perquè no els volem deixar la tauleta, caldrà aguantar-les.*

*I no val queixar-se que estan massa enganxats
als dispositius electrònics
mentre els pares són els primers
a estar atrapats pel Facebook o pel WhatsApp.*

*Els nens necessiten jugar amb coses tangibles,
tocar, experimentar i,
sobretot, temps per estar tranquils
i crear els seus mons imaginaris.*

*I si diuen que s'avorreixen,
cal deixar que s'avorreixin una mica més.*

Perquè els nens, a vegades, també es cansen de jugar.